

AWBZ, ALGEMENE INTRODUCTIE, OPETEN EIGEN HUIS EN MOGELIJKE OPLOSSINGEN

[Mr. Ernst Loendersloot](#)
Sr. kandidaat notaris te Maastricht
Foto: [Harry Heuts](#)

De AWBZ houdt de gemoederen bezig. Dit komt met name door de verhoogde eigen bijdrage die een patiënt moet betalen na opname in een verzorgingshuis of een verpleegkliniek. Die bedraagt € 2.100,- (afgerond) per maand. Als het inkomen lager is dan dit bedrag, wordt door het Centraal Administratie Kantoor (CAK) beoordeeld of de overheid een deel van deze bijdrage voor haar rekening neemt. In die beoordeling wordt echter het rendement op het vermogen van de patiënt meegenomen, waarbij uitgegaan wordt van een fictief rendement van 12%.

Aangezien de meeste mensen dit rendement niet halen op hun spaarrekening, betekent dit simpelweg dat er ingeteerd moet worden op het vermogen na opname in een verzorgingshuis of verpleegkliniek.

In de lezing die ik onder de titel WAARVAN AKTE op 15 april 2014 heb gehouden in het Centre Ceramique (bibliotheek in Maastricht) heb ik aandacht besteed aan de AWBZ en de verhoogde eigen bijdrage en de (on)mogelijkheden om het interen op het vermogen te voorkomen. Hierna treft u een aantal punten uit de lezing aan.

Kort overzicht Boxen-stelsel Inkomstenbelasting

Omdat het CAK uitgaat van het vermogen in Box 3 moet ik eerst een kort overzicht geven van het Boxen-stelsel zoals dat voor de Inkomstenbelasting geldt. Dan begrijpt u straks ook waarom gedacht wordt dat box-hopping een optie is.

In Box 1 wordt het inkomen uit (voormalige) arbeid belast. Dat betreft simpel gezegd het salaris of het pensioen. Om aftrek van hypotheekrente (formeel: rente over de Eigen Woning Schuld) mogelijk te maken, is het woonhuis ook in Box 1 “geplaatst” door de wetgever. Maar dan moet het wel om de Eigen Woning gaan, oftewel de woning waar men woont.

In Box 2 worden de voordelen uit de eigen BV belast. Dit is onder meer dividend dat de BV aan haar aandeelhouder(s) uitbetaalt. Hierin worden ook de inkomsten uit de eigen onderneming belast als die niet in de vorm van een BV wordt gedreven, maar bijvoorbeeld in de vorm van een VOF.

Als laatste bestaat er nog Box 3. Daarin wordt, eenvoudig gezegd, het spaargeld belast. Er wordt van uit gegaan dat u 4% rendement haalt op uw vermogen en dan bent u daar 30% inkomstenbelasting over verschuldigd, oftewel 1,2% van het vermogen. Gelukkig wordt niet al het vermogen belast, maar slechts het bedrag boven € 20.000,- (afgerond) dat iedere individuele belastingplichtige bezit. Let wel op dat volgens de Wet op de inkomstenbelasting in Box 3 meer valt dan alleen spaargeld. Ook een tweede woning valt hieronder.

Eigen bijdrage AWBZ: berekeningswijze.

Allereerst moet u weten dat gedurende de eerste zes maanden na opname een lage eigen bijdrage is verschuldigd. Pas als een patiënt langer opgenomen is, komt de eerder geschetste berekeningswijze aan de orde.

De patiënt moet € 2.200,- per maand betalen voor de zorg. Als het inkomen (salaris, pensioen, AOW) gelijk is aan dit bedrag of hoger, dan is er niets aan de hand. De bijdrage kan immers volledig betaald worden.

De meeste mensen hebben echter niet zo'n hoog inkomen en dan zal het CAK bekijken hoe het verschil verhaald kan worden. Daarvoor kijkt het CAK naar het vermogen in Box 3, zoals bijvoorbeeld het spaargeld. Bezit de patiënt meer dan het vrijgestelde bedrag (van afgerond € 20.000,-) dan wordt gedaan alsof er 12% rendement gehaald wordt over dat meerdere. Het CAK zal vervolgens besluiten dat de patiënt de verhoogde eigen bijdrage (volledig of gedeeltelijk) kan betalen.

Stel dat iemand een pensioen en AOW heeft van € 1.200,- per maand, dan ontbreekt er dus € 1.000,- aan inkomen om de hoge eigen bijdrage te kunnen betalen. Bezit de patiënt € 50.000,- aan spaargeld, dan zal het CAK doen alsof over € 30.000,- daarvan 12% rendement oftewel € 3.600,- wordt ontvangen. Dat is € 300,- per maand. De patiënt zal in dat geval iedere maand € 300,- van het spaargeld moeten gebruiken. Na een jaar zal er dus geen € 50.000,- meer op de spaarrekening staan,

maar slecht € 46.400,- en na twee jaar € 42.800,- (de ontvangen rente van de bank laat ik buiten beschouwing).

Eigen bijdrage en opeten eigen huis

Zoals hiervoor aangegeven, kan opname in een verzorgingshuis of verpleegkliniek dus betekenen dat een patiënt moet interen op het (belastbaar) vermogen in Box 3. Waar komt dan de angst vandaan dat het huis moet worden opgegeten ? Die woning zit tenslotte toch in Box 1 !

Het probleem bij het eigen huis is dat dit alleen in Box 1 zit als het de Eigen Woning betreft, dus de woning waar men woont. Als niet meer aan dat criterium voldaan wordt, verschuift de woning van Box 1 naar Box 3. Wordt iemand opgenomen, dan is het te verwachten dat die verschuiving op een moment in de toekomst gaat plaatsvinden. Maar ook is het zo dat als de overwaarde van het huis wordt verzilverd doordat de woning wordt verkocht, die overwaarde direct in Box 3 terecht komt.

Oftewel; in beginsel bestaat de mogelijkheid dat het huis (of de overwaarde) gebruikt wordt door het CAK om de hoogte van de eigen bijdrage vast te stellen. Zoals we gezien hebben, zal dat betekenen dat er ingeteerd gaat worden omdat het fictieve rendement van 12% en de daadwerkelijke genoten rente van (circa) 1,5% fors uit elkaar liggen.

De (waarde van de) woning kan dus box-hoppen.

Het huis gaat niet altijd en ook niet direct over van Box 1 naar Box 3

Stel dat één van de echtgenoten wordt opgenomen en de AWBZ-regeling in werking treedt, dan is er nog niet direct iets aan de hand. Op grond van de huidige fiscale wetgeving blijft de woning namelijk een Eigen Woning (en dus in Box 1) zolang de gezonde echtgenoot maar in dat huis woont en blijft wonen.

Is de patiënt alleenstaand, dan nog zal de overwaarde van de woning niet onmiddellijk van Box 1 naar Box 3 gaan na de opname in het verzorgingshuis of verpleegkliniek. Op grond van de verhuisregeling blijft de woning namelijk een Eigen Woning (en dus in Box 1) zolang de woning te koop staat. Aan deze verhuisregeling is echter wel een maximum termijn verbonden. Is het huis na twee jaar nog niet verkocht, dan gaat het alsnog over naar Box 3 omdat het gezien wordt als een tweede woning.

CAK kijkt naar Box 3 van twee jaar geleden

Wat overigens ook belangrijk is, is dat het CAK kijkt naar het vermogen in Box 3 van twee jaar tevoren. Dus als het CAK de eigen bijdrage moet vaststellen voor

iemand die in 2014 langer dan 6 maanden is opgenomen, dan wordt teruggegrepen naar het vermogen van 2012.

De bijdrage voor het jaar 2015, wordt bepaald aan de hand van het vermogen in het belastingjaar 2013. Enzovoorts.

Het CAK loopt dus 2 jaar “achter” en de woning gaat pas (minimaal) 2 jaar na de opname over van Box 1 naar Box 3. Simpel gezegd: 4 jaar na definitieve opname zal het CAK interesse vertonen in de waarde van de woning en pas dan zal sprake zijn van het opeten van het eigen huis.

Let wel op: als het huis eerder verkocht is en/of als de patiënt al spaargeld had, dan zal er eerder ingeteerd moeten worden vanwege de verhoogde eigen bijdrage.

Oplossingen en aandachtspunten

Ik denk dat het duidelijk is dat de aandacht vooral uit zal moeten gaan aan het verkleinen van het Box 3 vermogen. Heb je bezit, maar kun je dat in Box 2 of 1 aanhouden, dan zal alleen het inkomen mee tellen voor de verhoogde eigen bijdrage voor de AWBZ. Alleen heb je niet zelf in de hand in welke box je vermogen zit. Daar zijn (fiscale) regels voor waardoor vermogen ineens van Box 1 (de eigen woning) naar Box 3 (dezelfde woning is een tweede woning of de overwaarde is verzilverd bij de verkoop) kan gaan.

1. Box-hoppen

Daarom is er door diverse adviseurs gekeken of je misschien zelf kunt gaan box-hoppen. Het blijkt dat dit vrijwel onmogelijk is of dat er andere redenen zijn om hier niet aan te beginnen. Daarbij kunt u denken aan het feit dat het recht op hypotheekrente-aftrek vervalt.

Er is in ieder geval één situatie geweest waarin het box-hoppen wel lukte. Een weduwe was eigenaar van landbouwgrond die zij verpachtte. Voorgesteld werd om de grond in te brengen in de (landbouw)maatschap met de pachter. Hierdoor werd de grond uit Box 3 gehaald en kwam die in Box 2 terecht. De rechtbank ging hier onder voorwaarden mee akkoord.

2. Schenk je geld weg

Natuurlijk is het weggeven van je spaargeld een optie om je Box 3 vermogen te verkleinen. Maar voor veel mensen werkt dit niet, omdat ze niet veel spaargeld hebben. Hun vermogen “zit in de stenen” omdat ze de schuld op hun huis hebben afgelost. Ze kunnen pas geld gaan overboeken als het huis verkocht is. Maar dan is er vaak al sprake van een situatie waarin een rechter een bewindvoerder of curator heeft moeten aanstellen omdat de patiënt niet meer in staat was zelf te handelen.

Gebleken is dat rechters nauwelijks toestemming geven om geld van de patiënt weg te schenken. Dus het is beter als het vermogen al (op papier) is geschonken dan wel dat er niet aan de rechter gevraagd hoeft te worden of er geschonken mag worden.

Een schenking op papier is echter ook niet de oplossing, omdat er schenkbelasting betaald moet worden. Bovendien wordt het op papier geschonken bedrag bij de ontvangers opgeteld bij hun vermogen in Box 3. Hoe meer er geschonken wordt, hoe meer belasting zij moeten betalen omdat zij 1,2% inkomstenbelasting moeten betalen over hun (aanzienlijke) vermogen.

3. Schenken na opname, maar zonder toestemming van de rechter. De notariële volmacht maakt dit mogelijk

Hoe kunt u dan zorgen dat u toch pas gaat schenken als de verhoogde eigen bijdrage voor de AWBZ een feit lijkt te worden en de overwaarde van de woning verzilverd is ? En zonder dat u tegen het veto van de rechter aanloopt ?

Daar zie ik maar één oplossing voor, namelijk een algehele volmacht die nu wordt opgesteld en getekend bij de notaris. Als u bij uw volle verstand bent, geeft u iemand anders (bijvoorbeeld alle kinderen samen) het recht om namens u te handelen. Dat recht kan direct ingaan maar ik geef de voorkeur er aan om dat te laten afhangen van een verklaring van een arts dat u niet meer compos mentis bent. Dat is doorgaans namelijk het moment dat u opgenomen wordt in een verpleegkliniek of verzorgingshuis en dus het moment dat de verhoogde eigen bijdrage een rol gaat spelen.

U kunt niet meer zelf beslissen wat het beste is, maar dat kunnen de gevolmachtigden dan doen. Zij hoeven geen toestemming te vragen aan de rechter, maar kunnen beslissen dat het beter is om het huis te verkopen en de overwaarde aan henzelf (of anderen) te schenken. Liever 10% schenkbelasting betalen en 90% overhouden, dan dat er ettelijke jaren 12% op het vermogen moet worden ingeteerd en er veel minder overblijft.

4. Check uw testament. Staat er in dat de erfgenamen hun erfenis kunnen opeisen als de langstlevende wordt opgenomen in een verpleegkliniek of verzorgingshuis ?

Stel dat u overlijdt en alles naar de langstlevende gaat op grond van een langstlevende regeling in uw testament (of uit de wet). Voor de Inkomstenbelasting bezit de langstlevende alles en het erfdeel van de kinderen speelt geen enkele rol.

Wordt de langstlevende opgenomen, dan wordt de verhoogde eigen bijdrage berekend over het vermogen van de langstlevende (in Box 3). Dat is dus al het vermogen inclusief de erfenis van de partner die eerder overleden is. Als de

langstlevende lang opgenomen is voordat hij of zij ook sterft, dan zal de verhoogde eigen bijdrage voor de AWBZ waarschijnlijk er voor zorgen dat (bijna) het totale spaargeld op is. De kinderen krijgen in dat geval dus helemaal niets van hun vader of hun moeder.

Door nu de juiste clause op te nemen in een testament, kan er voor gezorgd worden dat de kinderen in ieder geval iets krijgen. Zij kunnen (op grond van die clause) hun vaders- of moedersdeel opeisen als de langstlevende wordt opgenomen. Het vermogen van de langstlevende wordt namelijk kleiner doordat deze erfden uitbetaald moeten worden.

Een combinatie van een goed testament en een algehele volmacht is op dit moment een hele mooie oplossing om te voorkomen dat het eigen huis opgegeten moet worden bij opname in een verpleegkliniek of verzorgingshuis. Zeker ook omdat er nu nog niets gedaan wordt waar al direct fiscaal over afgerekend moet worden. Bovendien is dit alles eenvoudig te herroepen dus heeft u niets gedaan dat (fiscaal) onomkeerbaar is.

Mr. Ernst Loendersloot
kandidaat notaris te Maastricht
Telefoon 043-3509950.

Kijk ook eens op www.ntrs.nl of scan de QR code hieronder.

Of schrijf je in voor mijn [gratis nieuwsbrief](#).

U kunt ook op de hoogte blijven via:

[LinkedIn](#)   [Twitter](#)   [Facebook](#)

[Brochures kunt u hier downloaden.](#)

